

Uchwała Nr /2026
Rady Miejskiej w Niepołomicach

z dnia 2026 r.

w sprawie ustanowienia Lokalnego Programu Ośłonowego „Korpus Wsparcia Seniorów Gminy Niepołomice na rok 2026”;

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 6, art. 18 ust. 2 pkt. 15, art. 40 ust. 1 i art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym* (tekst jednolity: Dz. U. z 2025 r., poz. 1153 z późn. zm.), a także na podstawie art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej* (tekst jednolity: Dz. U. z 2025 r., poz. 1214 z późn. zm.), **Rada Miejska w Niepołomicach uchwala, co następuje:**

§ 1. Ustanawia się Lokalny Program Ośłonowy „Korpus Wsparcia Seniorów Gminy Niepołomice na rok 2026”, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Niepołomice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego.

Załącznik

do uchwały Rady Miejskiej w Niepołomicach z dnia 2026 r., Nr... /2026, w sprawie ustanowienia Lokalnego Programu Osłonowego „*Korpus Wsparcia Seniorów Gminy Niepołomice na rok 2026*”;

Lokalny Program Osłonowy
„*Korpus Wsparcia Seniorów Gminy Niepołomice na rok 2026*”

I. Wstęp:

Lokalny Program Ośłonowy „*Korpus Wsparcia Seniorów Gminy Niepołomice na rok 2026*”, zwany dalej „*Programem*”, stanowi kontynuację działań pomocowych, realizowanych przez Centrum Usług Społecznych w Niepołomicach (dawniej Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Niepołomicach), na rzecz mieszkańców Gminy w latach 2022-2025. W roku poprzednim, wsparcie przyznawane było na podstawie Lokalnego Programu Ośłonowego „*Korpus Wsparcia Seniorów Gminy Niepołomice na rok 2025*”, przyjętego uchwałą Rady Miejskiej w Niepołomicach z dnia 13 marca 2025 r., Nr XIII/133/25.

Doświadczenia zdobyte w trakcie realizacji Programu, wskazują, że w ostatnich latach, udzielana w jego ramach pomoc, w sposób istotny przyczyniła się do poprawy warunków funkcjonowania osób w wieku powyżej 60 roku życia w ich środowisku. Wsparcie przyznawane w ramach Programu stanowiło uzupełnienie pomocy realizowanej przez Centrum Usług Społecznych w Niepołomicach, w postaci usług opiekuńczych oraz tzw. „*usług wytchnieniowych*”. W zakresie realizacji usług wytchnieniowych, Centrum Usług Społecznych skutecznie aplikowało o środki, w ramach odrębnych projektów i programów oferowanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Program spotkał się z dużym zainteresowaniem mieszkańców, którzy pozytywnie ocenili jego założenia oraz zakres udzielanego wsparcia.

Warunkiem dalszej realizacji zadań przewidzianych – tym razem w ramach Programu Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „*Korpus Wsparcia Seniorów na rok 2026*” - jest przyjęcie przez Gminę programu ośłonowego o zasięgu lokalnym. Program ten może zostać opracowany i wdrożony na podstawie przepisów ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

II. Podstawa prawna Programu:

Lokalny Program Ośłonowy „*Korpus Wsparcia Seniorów Gminy Niepołomice na rok 2026*”, jest programem ośłonowym w rozumieniu **art. 17 ust. 2 pkt 4** ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, określającym część działań Gminy Niepołomice, podejmowanych na rzecz seniorów niesamodzielnych ze względu na ich wiek oraz stan zdrowia.

III. Diagnoza potrzeb uzasadniająca wdrożenie Programu:

Analogicznie jak w przypadku programów ośłonowych przyjmowanych w latach ubiegłych, podstawą diagnozy potrzeb są dane zawarte w „*Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Niepołomice na lata 2021-2027*”, przyjętej uchwałą Rady Miejskiej w Niepołomicach z dnia 24 czerwca 2021 r., Nr XXXIII/426/21 - zwanej dalej „*Strategią*”. Analiza danych wskazanych w Strategii pozwala stwierdzić, że z każdym rokiem odnotowywany jest wzrost liczby mieszkańców Gminy Niepołomice. Średni wiek mieszkańców w roku 2019 wynosił **38,1 lat**. Jednocześnie **61,20%** mieszkańców Gminy znajdowało się w wieku produkcyjnym, **21,90%** w wieku przedprodukcyjnym, natomiast pozostałe **16,90%** stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym (s.15-16 Strategii). Pięć lat później, tj. w roku 2024, obserwujemy trend wskazujący na rosnące potrzeby seniorów – liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym spadła do poziomu **59,20%**, w wieku przedprodukcyjnym było **23,5%** osób, a w wieku poprodukcyjnym **17,3%** (dane wg GUS).

Wśród kluczowych problemów dotyczących osoby starsze, wskazywanych przez samych seniorów, wymienić należy w szczególności utrudniony dostęp do placówek medycznych oraz usług opiekuńczych, choroby i niepełnosprawność, a także samotność (wykres 28 Strategii „*Jakie problemy Pani/Pana zdaniem*”).

najczęściej dotyczą osób starszych w gminie?” s. 85). Zdecydowana większość ankietowanych przyznała, że działania podejmowane na terenie Gminy Niepołomice raczej uwzględniają potrzeby osób starszych (66,67%), natomiast odmiennego zdania było 24,24% badanych (wykres 29 Strategii „Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych?”, s. 86).

Co istotne, respondenci ankietowani, na potrzeby opracowania Strategii, wskazali również na szereg działań, które ich zdaniem mogłyby przyczynić się do dalszej poprawy sytuacji osób starszych w Gminie Niepołomice. Wśród najczęściej wymienianych znalazła się organizacja pomocy w obowiązkach dnia codziennego, w szczególności poprzez tworzenie grup wsparcia dla seniorów (np. odwiedziny w domach, rozmowy, okazjonalne drobne upominki, a także pomoc mobilna – s. 86 Strategii).

Powyższe uwarunkowania obligują Gminę do sukcesywnego rozszerzania oferty skierowanej do osób starszych, poprzez zapewnienie im coraz szerszego wsparcia społecznego, psychologicznego oraz organizacyjnego, w szczególności w zakresie zwiększenia dostępności do podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej, a także w czynnościach dnia codziennego. Oferta ta stanowi uzupełnienie dotychczas realizowanych przez Gminę działań, które koncentrowały się głównie na zapewnianiu osobom starszym i niesamodzielnym usług opiekuńczych świadczonych w miejscu ich zamieszkania.

Jednym z instrumentów umożliwiających realizację powyższych działań jest kontynuacja udziału Gminy Niepołomice w ogólnopolskim Programie „Korpus Wsparcia Seniorów na rok 2026”.

W ramach realizacji Programu osłonowego w poprzednim roku (2025), pomocą objęto 101 mieszkańców Gminy. Wsparcie polegało w głównej mierze na zapewnieniu seniorom w wieku 60+ dostępu do opasek bezpieczeństwa. W realizacji poprzedniej edycji Programu, wykorzystywano w przeważającej ilości opaski zakupione w poprzednich latach, co umożliwiało seniorom stały dostęp do pomocy całodobowego centrum monitoringu, przy stosunkowo niskich wydatkach, związanych tylko i wyłącznie z ich obsługą przez system monitoringu.

Na realizację programu osłonowego w 2025 r. wydatkowano **13. 111, 99 zł**.

Przedstawione dane statystyczne pozwalają twierdzić, że Program cieszył się zainteresowaniem wśród mieszkańców Gminy. Wstępna analiza potrzeb na 2026 r. wskazuje ponadto, że wszyscy mieszkańcy objęci pomocą realizowaną w ramach Programu deklarują wolę dalszego uczestnictwa w przedmiotowym przedsięwzięciu również w bieżącym roku. Z tego względu przyjęcie Programu osłonowego, obejmującego swoim zakresem rok 2026 należy uznać za w pełni uzasadnione.

Ponownie odwołując się do zapisów Strategii, wskazać należy, że pomimo korzystnych trendów demograficznych w Gminie Niepołomice, z każdym rokiem wzrasta liczba osób powyżej 60. roku życia. Zjawisko to znajduje realne przełożenie w stopniu marginalizacji osób starszych jako grupy społecznej i jest w dużej mierze konsekwencją migracji ludzi młodych, którzy nie są w stanie zapewnić swoim bliskim odpowiedniej opieki (s. 79 Strategii). Powyższe zjawisko obrazuje tabela poniżej.:

Tabela 1. Liczba osób w wieku 60 lat i więcej zamieszkujących w Gminie Niepołomice:

Lata	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Osoby w wieku 60 lat i więcej	4 949	5 156	5 340	5 572	5 789	6132	6277	6379	6493	6594

Źródło: Opracowanie Centrum Usług Społecznych w Niepołomicach na podstawie danych GUS.

Z kolei z danych pozyskanych z systemów informatycznych Centrum Usług Społecznych w Niepołomicach wynika, że:

Tabela 2. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych świadczonych przez Centrum, okres: 2022-2025:

Usługi opiekuńcze	2022	2023	2024	2025
Ogółem	111	103	101	109
W tym osób 60 +	93	84	91	99

Tabela 3. Liczba uczestników Dziennego Domu Pobytu w Staniątkach, okres: 2022-2025:

Pobyt w DDP Staniątki	2022	2023	2024	2025
Ogółem	40	38	38	35
W tym osób 60 +	39	38	38	35

Seniorzy zamieszkujący na terenie Gminy Niepołomice wymagają zróżnicowanych form wsparcia. Zarówno liczba osób, które skorzystały z Programu w 2025 r., jak i fakt, że niemal wszyscy dotychczasowi beneficjenci pomocy realizowanej w ramach Programu deklarują wolę dalszego korzystania z tego rodzaju usług również w 2026 r., potwierdzają zasadność kontynuacji działań także w bieżącym roku.

W związku z powyższym wstępne zapotrzebowanie na tego rodzaju pomoc obliguje do zabezpieczenia usług świadczonych w ramach Programu dla co najmniej **150** osób. Szacunek ten został dokonany na podstawie rozpoznania przeprowadzonego przez pracowników Centrum Usług Społecznych w Niepołomicach.

Koszt realizacji Programu w 2026 r. dla **150** seniorów oszacowano na poziomie **123. 600, 00 zł** (tak uwzględniając dotychczasowe doświadczenie Centrum Usług Społecznych w Niepołomicach zdobyte w latach 2022-2025 w realizacji tego typu projektów). Przy szacowaniu wydatków uwzględniono konieczność wymiany przeważającej części opasek i urządzeń bezpieczeństwa, nabytych przez Gminę w ramach realizacji poprzednich edycji Programu.

Aktualnie oferowany przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej model finansowania usług świadczonych w ramach Programu, przewiduje możliwość uzyskania dotacji z budżetu Skarbu Państwa w wysokości do **80%** kosztów realizacji zadania, przy zapewnieniu przez Gminę wkładu własnego w wysokości nie mniejszej niż **20%** tego rodzaju wydatków.

IV. Cele Programu:

Celem niniejszego Programu jest udzielenie wsparcia osobom starszym poprzez poprawę bezpieczeństwa oraz zwiększenie możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania, w szczególności poprzez zwiększenie dostępu do tzw. „opieki na odległość”.

V. Cele szczegółowe Programu:

Celem szczegółowym Programu jest zapewnienie usług opiekuńczych poprzez świadczenie „opieki na odległość” na rzecz osób starszych w wieku 60 lat i więcej, w szczególności poprzez:

- 1) zakup lub dzierżawę oraz pokrycie kosztów użytkowania tzw. opasek bezpieczeństwa lub innych urządzeń bezpieczeństwa;
- 2) pokrycie kosztów użytkowania opasek bezpieczeństwa lub innych urządzeń bezpieczeństwa zakupionych w ramach Programu Korpus Wsparcia Seniorów, edycje na lata 2022–2025;
- 3) wsparcie osób starszych w wieku 60 lat i więcej w miejscu ich zamieszkania, które ze względu na stan zdrowia mają trudności związane z samodzielnym funkcjonowaniem, w szczególności prowadzących samodzielne gospodarstwa domowe lub zamieszkujących z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającej opieki w codziennym funkcjonowaniu, adekwatnej do ich potrzeb.

VI. Zakres podmiotowy i przedmiotowy Programu:

- 1) Program realizowany jest w okresie od 1 stycznia 2026 r. do 31 grudnia 2026 r.
- 2) Za koordynację, realizację merytoryczną, sprawozdawczość oraz nadzór nad realizacją Programu odpowiada Centrum Usług Społecznych w Niepołomicach, zwane dalej „Centrum Usług Społecznych” lub „Realizatorem Programu”.
- 3) Adresatami programu są osoby w wieku 60 lat i więcej, które mają trudności z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, w szczególności prowadzące samodzielne gospodarstwa domowe lub zamieszkujące z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającej opieki w codziennym funkcjonowaniu, adekwatnej do ich potrzeb.
- 4) Realizator Programu dokonuje rozeznania potrzeb seniorów w wieku 60 lat i więcej zamieszkujących na terenie Gminy Niepołomice.
- 5) Z zastrzeżeniem **pkt 6)** poniżej, w ramach realizacji Programu, seniorom w wieku 60 lat i więcej zostanie zapewniony dostęp do tzw. „opasek bezpieczeństwa” lub „innych urządzeń bezpieczeństwa” wyposażonych w następujące funkcje:
 - a) przycisk bezpieczeństwa – sygnał SOS;
 - b) detektor upadku;
 - c) czujnik zdjęcia opaski/urządzenia;
 - d) lokalizator GPS;
 - e) funkcje umożliwiające komunikowanie się z centrum obsługi i opiekunami;
 - f) funkcje monitorujące podstawowe czynności życiowe (puls i saturacja);
 - g) funkcje umożliwiające monitorowanie czasu realizowanej opieki przez osoby świadczące usługi opiekuńcze lub pomoc sąsiedzką.
- 6) Realizator Programu na podstawie indywidualnie zdiagnozowanych potrzeb uczestnika określa zakres funkcjonalności opaski lub innego urządzenia bezpieczeństwa bez konieczności zapewnienia wszystkich funkcji, o których mowa w **pkt 5) lit. a-g** powyżej, w postępowaniu przeprowadzonym w celu wyłonienia dostawcy urządzeń oraz usługi „opieki na odległość”.
- 7) Opaski bezpieczeństwa lub inne urządzenia bezpieczeństwa stosowane w ramach Programu powinny być dostosowane do potrzeb osób w wieku 60 lat i więcej oraz charakteryzować się prostotą obsługi.
- 8) Przy wyborze wykonawcy Realizator Programu uwzględnia również jakość świadczonej usługi, w tym niezawodność działania systemu oraz dostępność wsparcia technicznego.

- 9) Opaski bezpieczeństwa lub inne urządzenia bezpieczeństwa powinny być połączone z całodobowym centrum monitoringu oraz wyposażone w przycisk bezpieczeństwa, który w przypadku nagłego zagrożenia zdrowia lub życia uczestnika Programu umożliwia natychmiastową reakcję.
- 10) Po odebraniu zgłoszenia dyspozytor centrum monitoringu (np. ratownik medyczny, opiekun medyczny, pielęgniarka) podejmuje decyzję o sposobie udzielenia pomocy seniorowi. W zależności od zaistniałej sytuacji dyspozytor może w szczególności: zapewnić wsparcie emocjonalne, skontaktować się z osobami z najbliższego otoczenia (rodziną, sąsiadami, opiekunami), poprosić o interwencję pracownika ośrodka pomocy społecznej lub centrum usług społecznych (np. pracownika socjalnego lub opiekunkę środowiskową) lub wezwać odpowiednie służby ratunkowe.
- 11) Za prawidłowy przebieg rekrutacji seniorów do Programu odpowiada Realizator Programu.

VII. Finansowanie programu:

- 1) Program sfinansowany zostanie ze środków własnych Gminy Niepołomice oraz ze środków pochodzących z dotacji z budżetu Skarbu Państwa.
- 2) Udział Gminy Niepołomice w wydatkach przeznaczonych na realizację Programu nie może być niższy niż **20%** przewidywanych kosztów całkowitej realizacji zadania.
- 3) Środki z budżetu Skarbu Państwa, o których mowa w **pkt 1)**, przekazane zostaną przez wojewodę małopolskiego, na podstawie złożonego przez Gminę Niepołomice wniosku o zasilenie rachunku (wniosku o przyznanie dotacji z budżetu Skarbu Państwa).
- 4) Łączna planowana wysokość wydatków przeznaczonych na realizację Programu nie przekroczy **123. 600, 00 zł** w tym:
 - a) planowana wysokość dotacji z budżetu Skarbu Państwa – **98. 880, 00 zł;**
 - b) planowany udział własny Gminy – **24. 720, 00 zł;**
- 5) Planowana wysokość wydatków na realizację Programu, w tym wysokość udziału własnego Gminy, może ulec zmianie w zależności od wysokości środków pozyskanych przez Gminę z budżetu Skarbu Państwa.
- 6) Wydatki poniesione przez Gminę przed przyjęciem Programu, jednak nie wcześniej niż przed 1 stycznia 2026 r., zostaną zrefundowane na zasadach określonych w Programie.

VIII. Monitoring Programu:

- 1) Realizator Programu przekazuje roczne sprawozdanie z realizacji Programu, zwane dalej „*Sprawozdaniem*” wojewodzie małopolskiemu w terminie do 29 stycznia 2027 r.
- 2) Sprawozdanie, o którym mowa w **pkt 1)** powyżej, obejmuje w szczególności:
 - a) rzeczywistą liczbę osób objętych wsparciem;
 - b) koszt realizacji usługi wsparcia;
 - c) poziom korzystania z opasek bezpieczeństwa lub innych urządzeń bezpieczeństwa, mierzony liczbą zgłoszeń dokonywanych przez seniorów za pośrednictwem opasek lub innych urządzeń bezpieczeństwa do centrali obsługującej system.
- 3) Sprawozdanie przekazywane jest w postaci elektronicznej, za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej.

IX. Postanowienia końcowe:

- 1) Realizacja Programu i jej rozmiar uzależnione są od przyznania Gminie Niepołomice środków zewnętrznych, o których mowa w **pkt VII** Programu.
- 2) Realizator Programu zobowiązany jest do wypełnienia obowiązku informacyjnego, zgodnie z przepisami rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z dotacji celowej budżetu Państwa lub z państwowych funduszy celowych (Dz. U. z 2021, poz. 953 z późn. zm.).

- 3) Realizator Programu jest administratorem danych osobowych w zakresie danych osobowych pozyskanych do celów realizacji Programu i/lub zlecenia udzielenia świadczeń w jego ramach.
- 4) W sprawach nieuregulowanych, w szczególności dotyczących zasad kwalifikowalności wydatków w ramach Programu, sposobu wyboru dostawcy *opasek bezpieczeństwa / urządzeń bezpieczeństwa*, sposobu doboru i rozliczania oprzyrządowania, a także zasad rekrutacji beneficjentów Programu, zastosowanie mają postanowienia Programu „*Korpus Wsparcia Seniorów na rok 2026*”, opracowanego i wdrożonego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Uzasadnienie

W grudniu 2025 r., Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zatwierdziła Program „*Korpus Wsparcia Seniorów na rok 2026*”, który stanowi kontynuację dotychczasowych działań na rzecz wsparcia osób starszych oraz umożliwia gminom pozyskanie środków finansowych z budżetu Skarbu Państwa na realizację zadań w tym zakresie, w wysokości nieprzekraczającej 80% kosztów realizacji zadania.

W roku, poprzednim wsparcie dla seniorów w Gminie Niepołomice realizowane było na podstawie Lokalnego Programu Osłonowego „*Korpus Wsparcia Seniorów Gminy Niepołomice na rok 2025*”, przyjętego uchwałą Rady Miejskiej w Niepołomicach z dnia 13 marca 2025 r., Nr XIII/133/25.

W 2026 r. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej jako jeden z podstawowych celów Programu wskazało poprawę bezpieczeństwa oraz zwiększenie możliwości samodzielnego funkcjonowania osób starszych w miejscu ich zamieszkania, w szczególności poprzez zwiększanie dostępu do tzw. „*opieki na odległość*”.

Program „*Korpus Wsparcia Seniorów na rok 2025*” obejmuje dwa moduły wsparcia. Moduł I koncentruje się na pomocy seniorom poprzez działania o charakterze wolontariackim, w tym w szczególności w ramach tzw. „*usług sąsiedzkich*”. Moduł II zakłada natomiast realizację działań mających na celu podniesienie poziomu bezpieczeństwa seniorów w miejscu ich zamieszkania, poprzez zapewnienie dostępu do systemów teleopieki, w tym opasek bezpieczeństwa lub innych urządzeń umożliwiających świadczenie opieki na odległość.

Moduł I Programu, Gmina zrealizuje na podstawie uchwały Rady Miejskiej w Niepołomicach z dnia 29 października 2025 r., Nr XXI/226/25, na mocy której, umożliwiono na terenie Gminy realizację tzw. „*usług sąsiedzkich*”.

Moduł II Programu, zostanie natomiast zrealizowany na podstawie niniejszej uchwały. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, przystąpienie do realizacji tego modułu wymaga przyjęcia przez Gminę lokalnego programu osłonowego, o którym mowa w **art. 17 ust. 2 pkt 4** ustawy z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej.

Przystępując do realizacji Programu, Gmina Niepołomice planuje przeznaczyć na ten cel nie więcej niż **123. 600, 00 zł** przy czym – zgodnie z zasadami Programu – udział dotacji z budżetu Skarbu Państwa nie przekroczy **80%** kosztów realizacji zadania, a pozostała część zostanie pokryta ze środków własnych Gminy, w zależności od wysokości środków przyznanych przez Ministerstwo.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, w szczególności potrzeby mieszkańców Gminy Niepołomice w wieku 60 lat i więcej, możliwość pozyskania środków zewnętrznych oraz dotychczasowe doświadczenia w realizacji Programu, przyjęcie Lokalnego Programu Osłonowego „*Korpus Wsparcia Seniorów Gminy Niepołomice na rok 2026*” jest w pełni uzasadnione.